

De verschillende gebeden in de eredienst

Zeker beginnende kerkenraadsleden vinden het moeilijk om voor te gaan in gebed. Hier spelen allerlei gevoelens en verwachtingen. De eerste geruststelling kan zijn dat als u hier last van hebt, u niet de enige bent en dat het u gaande weg minder zal hinderen.

Een van de verwachtingen is vaak dat het gebed uit het hoofd moet en onvoorbereid.

Niets is minder waar, het is beter u thuis voor te bereiden zodat u niet onder druk staat. Er is niets op tegen om uw woorden op papier te zetten. Wie de zin 'God liefhebben met heel je hart en heel je ziel en heel je verstand' serieus neemt begrijpt dat het zorgvuldig wikken en wegen van woorden daarbij hoort. Deze raad van prof. Jaap de Lange geef ik u ook graag mee.

Blijf in uw woordkeuze bij uzelf, gebruik geen woorden die u anders ook niet zou gebruiken. Juist als u bidt. Bedenk ook dat bidden geen wedstrijd in schoonspreken is maar een innig engagement en dat het dus ook niet erg is te haperen of zelfs stil te vallen op zoek naar woorden.

U hoeft niet alles zelf te bedenken, verzamel materiaal. Voorgescreven gebeden kunnen inspireren om dit weer in eigen woorden te zeggen.

Voor een consistorie gebed hoeft u ook niet telkens iets nieuws te bedenken. U kunt een gebed maken dat bij u past en naar gelang de situatie hier variatie in aanbrengen

Misschien is het goed om eens uit te spreken welke verwachten leven op dit punt.

Hier onder vindt u een uitleg over de verschillende gebeden en de plaats in de liturgie. Het geeft ook suggesties voor de toon. Willem Barnard schreef over de toon het volgende:

'Als de ouderling dan het allereerste gebed (drempel gebed) uitspreekt, is dat een schuchter, een bedeesd gebed. Later in de dienst zal het roepen om ontferming komen, het kyrieleis. En nog weer later (...) nog intimere gebeden. (...) Eredienstvaardigheid, Amsterdam 1972, 17).

Na de uitleg volgen voorbeelden om u te inspireren en ook om uw eigen weg hierin te vinden.

Veelal is er ook sprake van het dienstboek. Het is handig als er een dienstboek in de kerkenraadskamer aanwezig is. U kunt ook het dienstboek digitaal raadplegen

<https://www.preekwijzer.nl/dienstboek>

Consistoriegebed

Dit is een voorbereidingsgebed en hoort dus onder het eerste deel van liturgie. Het gebed wordt door de kerkenraad (ouderlingen en diakenen) gebeden. De kerkenraad bidt voor de gemeente, voor de predikant en alle voorgangers (organisten, kindernevendienstleiding, jeugdwerking etc) die in deze dienst voor een speciale taak geroepen zijn. Een gebed waarbij in het bijzonder om de Geest van God om verlichting gevraagd wordt: om wijsheid en verstand, raad en sterkte, kennis en ontzag voor de Heer (Jes 11: 2).

Bidden voor afwezigen en zieken, de noden van de wereld kan, zeker als het de verbondenheid benadrukt. Noodzakelijk is het echter niet, er valt zelfs veel voor te zeggen om voor hen te bidden met de gehele gemeente in de dienst in het ontfermingsgebed of bij de voorbeden.

Vb. Gij Eeuwige, oorsprong, doel en zin van ons bestaan,
wij vragen om uw nabijheid, dit uur.

Laat ons zingen en bidden tot uw eer.

Open ons voor uw bevrijdende aanwezigheid, en beziel wie ons voorgaan
met uw gedachten, woorden en werken. Door uw heilige Geest amen.
voorbeelden vindt men ook in het dienstboek pg 766-770.

Gebed van toenadering, drempelgebed of verootmoediging

Het is een gebed met de gemeente dat gekenmerkt wordt tot inkeer van erkenning wat er allemaal misloopt in het leven. Het accent ligt wel op de gezamenlijkheid. Het naderen van de gemeente als gemeente voor Gods aangezicht. Het gaat niet om een overaccentuering van schuldbelijdenis eerder om het besef van het betekent God onder ogen te komen.. eventueel in een moment van stilte. Blijdschap mag daarbij ook tot uiting komen, opluchting. Iets van we kunnen samen goed beginnen: Dank God!

Het gebed kan ook in de vorm van een lied bijvoorbeeld: Zo vriendelijk en veilig als het licht.

Gebeden vindt u ook op pg 771 van het dienstboek.

Dit gebed sluit aan bij het Onze hulp is in naam van de Eeuwige...

Kyrie of litanie

Eigenlijk bestaat het gebed slechts uit één zin: Heer, ontferm u of Kyrie Eleison. Daarvoor of daar rond worden die zaken aangedragen waar we de kracht van de Heer voor nodig hebben. Om ontferming vragen, betekent eigenlijk ook: *Hou u niet groot en sterk, doe niet als alle anderen die ons door macht overheersen. Onze Heer is groot juist omdat God geen macht over ons uitoefent maar ons tegemoet komt in de minsten der mensen.*

Een vorm kan zijn:

Wij roepen tot U, die.....

omwille van.....

Heer ontferm U!

Gebeden in het dienstboek vanaf pg 778 -781

Gebed van de zondag of gebeden om verlichting van de heilige Geest

Het gebed van de zondag wordt ook wel collecta gebed genoemd. Een gebed waarin de verlangens en verwachtingen verzameld worden van de gehele gemeente in een paar eenvoudige zinnen. Net als kerkliederen op een bepaald jaar gezongen worden, zo zijn ook deze gebeden verbonden aan de plaats in het liturgisch jaar. Ook dit gebed kent vaak een vaste structuur:

- een aanroeping:
- een gedachtenis van de Gods daden: in te trant van Gij die....
- dan bede zelf wij bidden u...
- het doel van het gebed: opdat.....
- een afsluiting: dit vragen wij u.....

U vindt deze gebeden in het dienstboek bij de zondagen. Het is niet verkeerd om deze gebeden in eigen woorden opnieuw te verwoorden, zolang het eigene van de zondag er maar in mee komt.

Er kan ook gekozen worden voor een gebed 'om de Geest'.

Het karakter van dit gebed heeft te maken met het inzicht dat de Schriften pas gehoord kunnen worden wanneer onze oren, harten door de Geest geopend worden. Opdat de gemeente Gods Woord mag horen en doen.

Ook dit gebed is vrij kort en is sterk verwant aan het gebed van de zondag.

Gebed over de gaven

In sommige gemeenten wordt ook speciaal een gebed over de gaven uitgesproken. De meningen om hiervoor altijd plaats in te ruimen lopen uiteen. Probeer wel te vermijden dat er een ondertoon meekomt van 'het is nooit genoeg'.

Op pagina 809 -811 van het dienstboek vindt u hiervan voorbeelden en ook hieronder. Na de voorbeelden van het consistorie gebed.

Het gebed over de gaven kan ook een plaats krijgen in het geheel van dankgebed-voorbeden-stilgebed en Onze Vader.

Voorbeden – grote gebed

In heel wat kerken verzorgen kerkenraadsleden of diakenen de voorbeden. Wie met en namens een gemeenschap voorbidt kan het best dit gebed voorbereiden en opschrijven. Voorbeelden uit de traditie of een boekje kunnen helpen. Ze hoeven immers niet altijd letterlijk overgenomen te worden. Probeer zoveel mogelijk concreet te zijn en de dingen of nood bij name te noemen. Een driedeling kan helpen om enige orde te krijgen en de gebeden over verschillende liturgen te verdelen: Gebed(en) voor mensen en dingen dichtbij, gebed(en) voor mensen en dingen veraf (wereld), gebed(en) voor mensen en dingen in de eigen gemeente of groep.

Indien er diakenen zijn dat ligt het voor de hand dat zij de voorbeden verzorgen. De diaken heeft een sociaal en liturgisch ambt.

Mogelijke overgangen naar het Onze Vader:

Verenigd in dezelfde Geest bidden wij: Onze Vader of

Aanvaard ons geloof en onze gebeden. Onze Vader... of

En waar woorden ons tekort schieten, leerde uw Zoon ons bidden, Onze Vader....

Suggesties voor consistoriegebed

Heer onze God
U danken wij
Dat gij ons op deze (feest)dag
Geroepen hebt naar uw huis
Als uw gemeente - de een met blijdschap,
de ander met verdriet-, om naar uw stem te
horen.
Breng alle andere stemmen in ons tot zwijgen
en laat uw Woord alléén spreken.
Geef daartoe wie ons voorgaan
Uw heilige Geest, die harten en monden
opent,
Opdat wij ons verenigen in uw Naam
En tot opbouw van de gemeente
Van Jezus Christus, onze Heer
Amen

Gij, Eeuwige
oorsprong, doel en zin van ons bestaan,
wij vragen om uw nabijheid, dit uur.
laat ons zingen en bidden
zijn tot uw eer.
Open ons voor uw bevrijdende aanwezigheid
en beziel wie ons voorgaan
met uw gedachten, woorden en werken,
door uw heilige Geest.
Amen

Heer onze God,
de gebeden die gezegd worden,
het loflied dat gezongen wordt
en het Woord dat gelezen
en verkondigd wordt
laat ze doen waarvoor ze zijn bedoeld.
Dat wij zo U tegenkomen,
en U ons
Zegen de voorganger
en de gemeente
opdat wij U ontmoeten

Amen.

Vader in de hemel,
wij danken U
dat wij als gemeente
mogen samenkomen
Wij bidden U:
leid ds. ....
met uw heilige Geest
en schenk de gemeente
open oren
en een open hart.
Wil ons zegenen met elkaar.
Amen.

Voor een dienst waarin gedoopt wordt

Heer onze God,
wij bidden
om uw bijzondere aanwezigheid
in de dienst die gehouden gaat worden.
Laat allen die hier samenkomen
uw zegen ervaren.
geef dat met name aan hen
die hun kind hier brengen
om het door de doop
deelgenoot te laten worden
van de geheimen van de gemeente.
Amen.

Voor een belijdenisdienst

Heer onze God,
nu wij op het punt staan
om een ontmoeting met u te vieren,
samen met hen
die in deze dienst openlijk
te kennen willen geven
dat zij hun plek innemen
in die grote stoet van gelovigen,
vragen wij U:
wees aanwezig onder ons
en betoon ons uw nabijheid
Amen.

Wees bij ons allen,
Heer, onze God –
adem uw Geest in ons.
Spreek Gij uw Woord,
opdat uw gemeente hoort.
Laat ons geloof opgebouwd worden
door uw liefde
die Gij verkondigt
door hart en mond en handen
van uw dienaren.
Verhoor ons gebed,
dank zij Jezus Christus.
Amen.

Here God,
onze Vader in Jezus Christus,
wij danken U dat Gij het zijt
die ons oproept tot een leven met elkaar.
Wij bidden U:
wees met uw Geest in ons midden
en geef aan uw dienaren
het geloof en de moed
uw woorden te doen klinken,
opdat ze weerklank vinden
in onze harten.
Help ons dat wij niet versagen
in het gebed
en de dienst van uw Koninkrijk.

Door Jezus Christus, onze Heer.
Amen.

Met heel uw kerk,
in hemel en op aarde,
hebt Gij ons hier samengebracht,
Heer, onze God.
Verbind ons met hen die gekomen zijn
en met hen die verhinderd zijn.
Schenk uw genade aan hen
die ons vandaag voorgaan
in de bediening van uw Woord,
in lofzang en gebed.
Laat uw Geest klinken door hun mond,
opdat ons hart gaat zingen,
vol blijdschap om uw nabijheid.
Dat bidden wij
door uw Zoon,
Jezus Christus, onze Heer.
Amen.

Goede God,
met allemaal mensen,
grote en kleine,
zijn wij hier samengekomen
om uw feestdag te vieren.
Kom met uw liefde in ons midden.
Help wie ons vandaag voorgaan
en bij de hand nemen
(dominee, organist, leiding kinderkerk, en
anderen).
Geef ons vandaag een goede dienst,
geef ons uw zegen.
Amen.

Menslievende God,
wij danken U.
De levenskracht van uw Woord
heeft ons samengeroepen
naar uw huis.
Sterk de mensen die hier
over U spreken,
en steun hen die vandaag
niet aanwezig zijn.
Luister naar ons loflied, Heer –
dat het mag opstijgen voor uw Naam,
hemelhoog.
Amen.

-----
*In moeilijke omstandigheden voor de
predikant en/of de gemeente*

Heer, onze God,
U danken wij
dat Gij ons op deze dag
geroepen hebt naar uw huis.
Als altijd roepen wij U aan:
Gij zijt een toevlucht van geslacht op geslacht.
Gij kent de noden van de mensen:
.....
Wij bidden in het bijzonder voor onze
predikant:
trouwe God, hij/zij is in uw hand,
wees hem/haar nabij,
bewaars hem/haar en leid hem/haar,
troost en bemoedig hem/haar
en geef dat zijn/haar dienstwerk in ons
midden
bovenal hemzelf/haarzelf tot zegen mag zijn,
opdat wij allen, met hem/haar,
overal en te allen tijde
U mogen loven, danken en dienen
door Jezus Christus, onze Heer.
Amen.

*Bij het aansteken van de kaarsen, en rond
Pasen*

Wij bidden U, God,
om he licht van Pasen,
om het licht en het vuur
dat Jezus in ons midden
heeft ontstoken.
Wij bidden om licht
voor de wijde wereld
en voor de plaats waar wij wonen.
Ja, wij bidden om licht,
het licht van Christus.
Geef dat Hij opstaat in ieder van ons
en in de wereld van ons samen.
Amen.

Jezus Christus is het licht van God,
gezegend is zijn naam.
Jezus Christus is het licht van God,
gezegend is zijn naam.
Zijn woord is leven, een lamp voor mijn voet,
Hij gaat voor mij uit, verlicht mij dag aan dag.
Jezus Christus is het licht van God,
gezegend is zijn naam.
Hij is het licht der wereld voor alle mensen,
de duisternis zal wijken uit ons hart.
Jezus Christus is het licht van God,
gezegend is zijn naam.

Voorbeeldgebeden over de gaven

1. Vele goede dingen zijn ons gegeven,
In onze gaven willen wij onze dankbaarheid
neerleggen.
God, wij bieden U dit alles aan,
opdat U meer mag worden
voedsel voor onderweg, brood voor morgen.

2. Het zijn maar eenvoudige gaven die wij U
aanbieden,
Wij voegen vandaag hierbij
ons geloof in U
en onze belofte tot inzet in uw grote
gemeenschap van mensen.
Aanvaard dit alles,
wij vragen het U hoopvol door Christus, onze
Heer. Amen.

3. God, in een dankbaar hart
rijpen nieuwe dromen en groeit verwachting.
Wij leggen vol vertrouwen alles in uw handen:
onze gaven, onze toekomst,
onze stille wensen en diepe verlangens.
Al wat wij U aanbieden
is de uitdrukking van onze dankbaarheid
en ons besef dat alles ons door U geschonken
werd: genegenheid en vriendschap, roeping
en inzet.
Wij vragen U:
aanvaard dit alles door Jezus Christus, onze
Heer. Amen.

4. Wij vragen U, Heer,
wil in deze gaven
ook onze bereidheid herkennen
om U altijd te dienen in onze medemensen
naar het voorbeeld van Jezus,
uw Zoon en onze Heer. Amen